

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Evsebii Nierembergii Vita Divina, Sev Via
Regia Ad Perfectionem**

Nieremberg, Juan Eusebio

Monasterii Westphaliae, 1642

Capvt XXI. De Intentionis puritate, ad divinæ voluntatis impletionem
necessariâ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46790)

facimus, nullam desideria afferunt inquietudinem, cruciatumve acerbiorē; aut si quem illa secum dolorem trahant, ei permista est ingens dulcedo, maximaque in DEI manus resignatio, hominis totum se Divinæ Providentiæ permittentis, inque illius gremio & sinu, quasi infantuli ad amantissimæ matris suæ ubera, suavissimè securissimèque quiescentis.

CAPUT XXI.

De Intentionis puritate, ad divinæ voluntatis impletionem necessariâ.

POSTEAQUAM se quis ipsum deseruit & reliquit, cunctaque desideria sua missa faciens voluntati propriæ omnimodè renuntiavit; rectissimam jam ingressus est viam, ad omnes actiones suas Creatori suo dedicandas, ejusque sanctissimam ubique voluntatem sincera puraque intentione adimplendam: quam revera constanter servare numquam poterit, quem proprius amor vinctum tenet atque impeditum. *Primò quidem: quia summam experietur difficultatem*

rem, in operibus suis propter solam DEI voluntatem exsequendis, qui propriam voluntatem retinet divinæque resistit. atque ut demus, unum illum alterumve opus DEI amore facere; mille alia, non solum quæ ex se mala sint supplicioque digna, verum ipsa adeò opera sancta & bona, faciet impulsu amoris proprii, eaque sinistra intentione omnino corrumpet, ita ut poenam potius quam gloriam mereantur: auget certè illa adulterabit vitiabitque, Intentionem aliquam minùs bonam admiscendo, quâ operis meritum vel imminuatur, vel impediatur.

Secundo. Etiam si divinam ille voluntatem exsequi cupiat, bono id tamen commodoque suo præstabit numquam, propter insignem calliditatem dolosque amoris proprii; qui res omnes pro libitu suo depingendo, suisque semper utilitatibus seruiendo, eidem persuadebit, multa ad DEI obsequium pertinere, quæ nullo modo pertinent: atque ita, quia aliquando aperte repugnat amor hic proprius, aliquando occultè nos fallit & mentitur; numquam ex

L 5

ullo

ullo opere nostro fructum aliquem capiemus, nisi mactemus inimicum hunc tam familiarem & domesticum, qui tantò nobis est perniciosior, quantò benevolentiosem se fingit, nostrorumque commodorum studiosiorem.

Et verò, si aliud nullum emolumentum, mortificationem propriæque voluntatis renuntiationem consequeretur, quàm quòd ab animâ obstacula removeat & nebulas, ut veritatem agnoscamus, actionesque nostras pura intentione, propter solum DEI amorem, ejusque justissimæ, sanctissimæ, nobisque utilissimæ voluntatis adimplentionem, perficiamus; adhuc tamen omnis labor & industria nostra in hoc collocata, ipsæque adeò sanguis propterea profusus, rectè utiliterque impenderentur.

Purâ intentione facere quidquid facimus, res una est omnium quæ esse possunt æquissima, DEOQUE imprimis debita. Quemadmodum enim colonus, qui arborem plantat, ad illius fructus jus habet: ita DEVS, à quo cònditi sumus, tantò amplius

plius in nos sibi juris vendicat, quantò plura in nobis fecit. Quapropter debentur illi omnes hominis fructus, qui non sunt nisi ipsius opera: quæ illi negamus, & quodammodo furamur, quando ea non offerimus & dedicamus Creatori nostro, sed vel propter alium finem malum, aut non bono fine eadem perficimus.

Rationem porrò & severitatem, quâ in fructibus istis colligendis usus est DEVS, clarè disertèque idem ipse nobis declarat in Evangelio, quando veniens ad *fici arborem, & nihil inueniens præter folia, etsi non erat tempus ficuum, nihilominus ei maledixit; & arefacta est continuo ficulnea*^a. quæ fuit imago & specimen ejus, quod accidit hominibus: à quibus multò æquiùs districtiùsque Majestas divina fructus reposcit, quàm ab arbore quam sevit, ullus agricola; propterea quòd hic contentus sit, si semel in anno fructus ex ea decerpat, quos DEVS omni exigat tempore. quin etiam, si sic loqui liceat, tantopere expetit delectatùrque idē

L 6

his

^a Matth. 21, v. 19; & Marci 11, v. 13.

his fructibus, ut iis, quæ iudicio nostro ipsi debentur, minimè acquiescat; sed velit insuper postulètque copiosiores à nobis fructus, quàm dare posse videamur: uti satis apparet in eo, quod ficulneæ usuvênit, à qua, quo tempore non oportebat, cùmque naturaliter essent impossibiles, fructus nihilo secius colligere cupiebat.

Etsi verò fieri possit, ut DEO satisfaciamus in iis, quæ præcepta ipsius à nobis petunt, & plurima ad hæc supererogationis opera adjungamus: hoc tamen præstando, iis, ad quæ nos (pro acceptis ab infinita eius liberalitate beneficiis, próque illis, quæ juxta sanctissimam voluntatem suam, quæ cupit, ut simus perfecti, sicut ipse perfectus est, suggestit saluberrimis monitis) obligatos fatemur; revera non satisfacimus. Cujus rei princeps causa est, bonæ puræque Intentionis defectus: ideóque pro eximia sua clementia, de illius dignitate & præstantia tam severè nos admonuit benignissimus DEVS, tamque vehementer eandem nobis commendavit.

Hunc serium DEI hæc de Intentionis puritate

xitate sensum manifestè nobis produnt
 verba ejus, qui talentum acceptum abscon-
 derat, & quia fructum in eo nullum fece-
 rat, ejectus est in tenebras exteriores; cùm
 Dominum ille suum *metere* dixit, *ubi non se-
 minavit*^b: quæ etsi cum ratione & jure opti-
 mo posset, ad nostram tamen instructio-
 nem, refutare Dominus noluit. Quòd si i-
 gitur objici sibi ille passus est, ibi, ubi non
 seminavit & plantavit, fructus se expectare:
 quomodo non eosdem flagitabit, ubi tali id
 cum cura fecit, uti in homine; quem tanto
 sumtu excoluit, ut ei uberiùs irrigãdo, pre-
 tiosum Sanguinem suum profundere non
 dubitaverit. Atque ita se res habet. Ex a-
 ctionibus quoque non obligatoriis neque
 cum virtute conjunctis, sed liberis & indif-
 ferentibus, fructus optat colligere, vultque
 eas, amore sui, fructuosas fieri & meritorias;
 non ex operibus tantùm iis, ad quæ neceffi-
 tate adstringimur, verùm ex illis etiam, quæ
 spontè suscipiuntur, & ex se bona non sunt,
 fructum habere percipiens. Cùm igitur
 DEVS tam rigidum se hac in re accuratùm-
 que exhibeat Censorem, & ab omnibus re-

^b *Matth. 25, v. 24.*

bus fructus deposcat, omnesque nostras actiones ad bonum finem fieri velit; cur adeo negligentes & improvidi sumus, operaque exsequimur huic voluntati plane contraria, quæque bono fine fieri nullatenus possunt? qualia ea, quæ mala sunt, immo & bona, quoties non bono fine fiunt, adeoque pereunt. Arbores quasdam reperire est, quarum fructus, cum terram attingunt, putrescunt: his simillimæ sunt actiones nostræ. Si enim intentio, quæ eas facimus, terrenum aliquid spectet; quantumcumque bonæ illæ pulcræque videantur, in solidum dispereunt & pessumdantur.

Verum si nos ipsos consideremus, repariemus majus detrimentum nobis dari nullum posse, quam quod de recta in operibus nostris intentione parum adeo laboremus: qui est naturæ nostræ abusus ignominiosissimus. Nam uti finis hominis, unicus & solus est DEVS: ita DEVM ille omnium actionum suarum finem habere propositum debet. quas si alioversum dirigit, intolerabili semet-ipsam atque enormi afficit injuriâ, rem inconvenientissimam absurdissimamque,

que, & maculam turpissimã dignitatis suæ
in se admittens. Cui etenim nõ videatur ab-
sonum in primis & inconcinnum, si pincer-
na phialã ad hoc paratã, ut Rex quispiã po-
tentissimus ex ea bibat, abuteretur pro vase
immundo, fœtentique illã cœno sordibús-
que impleret? aut si sceptrum, quod insigne
est auctoritatis Majestatisque regiæ, ad sor-
didos canales & cloacas repurgandas adhi-
beret? Si quem res istæ sensum accepissent,
quantopere eas de hac tanta indignitate &
dedecore expostulaturas arbitramur? & ta-
men natura eas sua & substantia ad tam no-
bilem finem non destinavit; sed ars sola pe-
ritiãque aurificis, & dispositio industriãque
humana. Quantò verò depravatio fœditã-
que turpior existimari debet, si homo, non
artificio alieno, sed ex natura essentiãque sua
& dispensatione divina cõditus & ordina-
tus ad ipsũmet DEVM, majorẽque ipsius
gloriã, distineatur curis aliis multò viliorib⁹,
infinitiẽsque ampliùs differẽtib⁹, quàm os
manũve regiæ, cum maximã immunditiã
comparatæ? Res enim hæ omnes eodem
creaturarum ordine, quæ se infinitè nequa-
quam excedunt, universæ continentur:

inter DEVM autem & quemcumque alium finem creatum, distantia intercedit infinita. Quare vel hinc discat homo, quanti sit momenti, ut cuncta purâ fiant intentione, ad honorem DEI; neque ad alium finistram finem detorqueantur abjicianturque: cognoscat item, quàm gravi, intentionis puritatem non conservando, semet-ipsam damno atque dedecore afficiat.

Quod ut tantò perspiciatur clariùs, illud adverti debet, quòd solo perverso rerum usu, earumque à fine suo aversione, etiamsi id fiat ob rem aliam finemque digniorem & excellentiorem, ad quem ordinatæ aptæque non sint, insignis rebus ipsis injuria ignominiaque nota imponatur. Exempli loco accipio hominem, diversis mediis, quæ ad unum eundemque finem juvare nequeunt, utentem; id quod adeò ineptum absolumque est, ut nemo futurus sit, quin stultitiam id manifestam interpretetur: velut si quis paucillum nivis sumat, ad pastillos conficiendos, suffitumque excitandum, atque ad beneolentes aquas inde exprimendas, quibus Rex consecretur & inungatur:

aut si

aut si ex Rustici ligone, Imperatori vestien-
do crispantem contexat Purpuram. Major
dementia stoliditasque nec cogitando fingi
ulla queat. Atqui omnis isthæc tam multi-
plex stultitia exercetur, quotiescumque à
suo res sine avertimus, eosque in usus i-
pfas adhibere nitimur, ad quos factæ non
sunt, nec quadrant. quin et rebus ipsis in-
juriam facimus, eas ad quæ non conducunt,
etsi ceteroqui excellentiora, applicando:
cum sic inutiles, damnosæque & prorsus
abjectæ relinquuntur. rerum enim bene or-
dinatarum pretium & æstimatio, colligenda
est ex aptitudine solâ & ordine, quem ha-
bent ad suum finem: atque uti, cum ad ali-
um diversum illæ finem referuntur, cum eo
nullo modo conveniunt; ita nihili quoque
æstimantur.

Iam verò si sit dementiæ infantiæque ma-
nifestum argumentum, iniquissimum quo-
que & non ferendum, à proprio res sine de-
torquere, quantumvis id fiat ob alium fi-
nem meliorem; quàm stultum erit inju-
riùmque, & homini noxium, si seipse à fi-
ne suo, qui DEVS est, abducat: idque non
ob

ob finem alium meliorem; sed infinities vi-
liorem & abiectiorem, quantum nimirum
DEVS suas antecellit creaturas?

Rerum deinde abusus tantò est turpior
absurdiórque, quantò res ipsæ præstantio-
res. quemadmodum igitur creaturæ ratione
& intellectu præditæ, nobilissimæ omnium
sunt & excellentissimæ : ita cum à fine illa
suo aberrant, fœditatis, quàm ceteræ, plus
habent summæque perturbationis. Atque
hoc pacto quisquis se ad DEVM finem su-
um non adjungit, actiones illi suas dicando;
multis modis nocet sibi met-ipsi. *Primò*
quidem; quoniam se ipso abutitur, dum si-
ne ullo commodo, imperitè prorsus à fine
se suo abstrahit & avertit. *Secundò* : quia ad
alium se finem abjicit, longè inferiorem.
Postremò : quando quidem nobilissima est &
præcipua totius Mundi creatura. Quò re-
gula aliqua politior est rectiórque, quò vas
pretiosius & concinnius elaboratum; hòc
magis illa deturpat rimula aliqua, exiguaque
curvatura seu obliquitas : & quantò regia
purpura splendidior est præstantiórque,
tantò faciliùs labecula in eâ observata dis-
plicet.

plicet. Eodem planè modo , tametsi res modica esset, in qua intentionem nostram à DEO auerteremus ; probrosa tamen inconuenientia censeretur deberet.

Nondum satis errorem illum declarauimus, quem quis , non omnes actiones suas DEO consecrando, committit. Nam non deflectit ille solùm à fine suo , qui est abusus intolerabilis, etiam in materialibus sensûque carentibus rebus , ut jam uidimus: uerùm hoc amplius grassatur uolenter, efficitque contorsionem ac distractionem longè perniciosiorem ; cùm ipsi etiam fini vim adferat, rerum naturas inuertendo, éque medio finem, & ex fine medium faciendo. quæ monstrosa est dissonantia, duplèxque stultitia: perinde ac si pictor certò sibi persuaderet, non picturam penicillo, sed penicillum picturâ fieri oportere. Multò major est insolentia imprudentiâque, cùm homo intentionem suam à DEO separatam abjunctamque, defigit in creaturas, quæ homine inferiores, immo propter ipsum hominem factæ sunt. tum
etc.

etenim non disjungit se modò homo à DEO, sine suo: sed etiam à se-ipso, qui est finis omnium hujus Mundi creaturarum, aversus, ad ipsas convertit se, in illisque finem suum collocat, & neque se neque illas ad DEVM refert, qui solus est finis ultimus universorum: quod nihil est aliud, quàm ordine perverso ex medio finem, & ex fine medium facere. Quòd si igitur tantà res quæpiam oneretur injuriâ, dum à fine suo aliorsum detorquetur; quanta illa erit injustitia, cùm ipsum medium pro fine usurpatur? Accedit, quòd vim ejusmodi & depravationem non fini qualicumque, illo mediæ vicem utendo, ad aliâmq; rem inferiorem ordinando, adhibeamus; verùm ipsum ultimum omnium finem, hoc est, DEVM, pro medio frequenter servire velimus, eundemque nostræ, non nostram ipsius voluntati accommodemus: quo nihil iterum præposterum æquè, inconditum & monstrosum cogitari potest.

Videamus nunc itaque, parvine fortassis intersit, ut puram sinceramque habeamus intentionem, in solum illam DEVM dirigentem

rigendo, nihil neque proprii honoris, neque delectationis, neque utilitatis nostræ causâ faciendo. Nam quamprimùm à DEO declinamus & diuertimus, dignitate mox & existimatione, commodoque omni excidimus; quod David testatur, cùm ait: *Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt* c. Nimirum uti res quælibet inutilis efficitur, cùm fine usûque suo destituitur & privatur: sic homo, qui non simplici rectaque intentione DEVM aspicit, tantumdem valet atque oculis captus jaculator & sagittarius. Christus Magister noster ubi ad intentionis puritatem nos adhortatur, dicit, *Si oculus noster fuerit nequam, totum corpus tenebrosum fore* d: quia si visus noster oculique intentionis nostræ DEVM non spectent, sed finem alium malum; totus homo, totum ejus corpus, & anima, totaque substantia, densissimis tenebris cæcæque caligine circumfusa, honorem, fructum, usumque planè nullum habent.

Quare si bonæ defectus intentionis ita vitiat corrumpitque radicem, opera omnia, etiam

c Psalm. 13, v. 3. d. Matth. 6, v. 23.

etiam nobilissimarum virtutum, inde nascuntur, inutilia relinqui, & labores irritos frustra que susceptos esse, manifestum evadit: eò quòd nihil absque bona intentione DEO placere possit. Quocirca verè dixit Richardus Victorinus, Homines ex prava intentione operantes, homicidas esse, suorumque filiorum, id est, actionum peremptores. *Quid enim juvat, inquit, bonorum operum prolem gignere, & eam per intentionis depravationem necare? & quale, quaeso, erit, si liberorum nostrorum interfectores conscientia propria nos esse convincit?*^c

Mala intentio Salamandræ similis est, quæ ad radicem arboris posita, eam planè sterilem reddit. Neque enim unicuique istud actionibus bonis damnum illa parit, quòd eas dignitate sua spoliet & meritis; sed quòd malas easdem, poenæque & castigatione dignas efficiat. Potèstne jactura aliqua major esse? immo non est hæc tantummodo jactura, sed damnum incom-

^c Tractatu de statu inter hominis cap. 7. & apud Jac. Alvar. Tom. 2, lib. 3, part. 3, cap. 1, ubi de intentione præclarè differt. & Vide Plin. lib. 29, cap. 7.

incomparabile. Quidquid sine hac intentionis sinceritate, ob sinistrum aliquem finem agitur, aliud non est, quàm arida ligna præparare ad ignem purgatorium, nostramque ipsorum perniciem interitumque promoverè. simulatque etenim cor intentionemque nostram à DEO avertimus, nihil amplius proficere, nec magis, quàm piscis extra aquam, conquiescere possumus.

Contrarium experitur, qui actiones suas omnes in DEVM erigit, illas sincera intentione, propter solius DEI amorem exsequendo. talis namque, quæ ex se sunt indifferentia & inutilia, facit esse meritoria: moralium verò virtutum actiones eò attollit, ut in caritatis opera transformantur. quin èt fieri potest, ut, cum sine culpâ suâ, per errorem multa facit, quia tamen bonâ ea facit intentione, in talibus quoque operibus præmio suo non careat: adeoque quidquid agat, meritum suum semper augeat, quæstumque aliquem consequatur. Enimvero qui propter finem tam bonum sua opera
peragit,

peragit, is, ut Sapiens loquitur, *consummatus in brevi, explebit tempora multa* §: propterea quòd actiones eò sunt admirabiliores præstantioresque; & tantus quis est in conspectu DEI, quantum bonitatis ejus habet Intentio. quæ singularis adeò pretii est & meriti, ut soli DEO bonorum & præmiorum abundè suppetat, quibus eam compenset, isque sibi non satisfaciat, nisi pro ea donet semet-ipsam.

Hinc Diabolus impiger & indefessus nihil remittit operæ, ut eam prævertat, adulteretque; & perpetuas eidem insidias struit. id quod præclarè explicant ea, quæ acciderunt *Mulieri illi Apocalypticae, amicta sole*; propter bonam nempe intentionem, quæ totum ejus corpus lucidum reddebat & formosum: ante quam parituram stabat *Draco, ut cum peperisset, filium ejus devoraret*^h. Pari modo expectat Dæmon, studetque perdere opera nostra, quæ partus sunt quidam fructusque Iustorum: adversus quem prudentissimè illud adhibemus remediū, quod *Mulieri huic feliciter evēnit*; quæ si-
mul

§ *Sapient. 4, v. 13. h Apoc. 12, v. 1 & 4.*

mul ut peperit, raptus est filius ejus ad DEVM,
 & ad thronum ejus i: sic enim actiones et-
 iam nostræ, nisi in DEI ipsas conspectu fa-
 cimus, & ad ejus gloriam referimus, pari in
 discrimine versantur.

Quæcumque hæcenus diximus, bona
 sunt & commoda, à purâ intentione colle-
 cta; quæ est ipsissima illa *Bona Voluntas*, cui,
 nato Salvatore, *pacem* promisere Angeli^k:
 quia Sancto Leone testante, *Christiano vera
 pax est, à DEI voluntate non dividi*^l. Actio-
 nes enim quæ bona carent intentione, re-
 vera inquietant turbantque hominem, ob
 distractiones quas afferunt, quando nos af-
 fectibus regendos permittimus, non ratio-
 ni legique divinæ; & quoties hominibus
 placere studemus, quod difficilius est quàm
 placere DEO, rebus sinistrè cadentibus
 commovemur: cujus turbationis causa
 non tam occupationum multitudini est
 imputanda, quàm quòd non purè propter
 DEVM easdem aggrediamur.

Intentionis denique puritas fons est
 M peren-

à *ibid.* v. 5. k *Luc.* 2, v. 14. l *S. Leo serm.* 9 de *Nativitate
 Domini, cap. 1.*

perennis gratiarum & beneficiorum divi-
 norum, supremum perfectionis culmen, a-
 nimæ nostræ cum DEO vinculum, vitæ hu-
 jus solatium, cæli clavis, & patentes literæ,
 nobilitatis nostræ testes, quæ ad congres-
 sum colloquiúmque ipsius DEI, aditum no-
 bis patefaciant.

Sanctus quidam Frater, vestiario unius
 è Societate Collegii præfectus, cui nomen
 Ioannes de Soto, gravi & mortifero, quem
 prædixerat, morbo decumbens, jam morti
 proximus acum poposcit, quam in parietis
 alicujus rimam inseruerat. Hic præsentem,
 aberrare animum hominis opinabantur:
 quibus ille, Non deliro, inquit, mentisque
 & animi, DEI beneficio, sanus sum; quare
 amore ejusdem divinæ Majestatis, dari mi-
 hi velim quod peto. Acceptam itaque a-
 cum in manus sumsit, dixitque: Hæc mihi
 cæli clavis erit, hæc paradisi portas resera-
 bo, cumque hac mori cupio, & Christum
 invisere, Redemptorem meum. Nihil enim
 hac acu paravi, nisi solius amore Numi-
 nis; neque filum eadem trajeci um-
 quam, præterquam ut illi placerem, non
 aliter

aliter quàm si ipsūmet Christum vestire debuissem.

Verūm non in altera modò, sed in hac quoque vita puram DEVS Intentionem multis grātis favoribúsque remuneratur. Alphonſus Rodriguez vir religiosissimus, Majoricensis Collegii nostri Ianitor, quia quoties fores aperiebat, id facere solebat, tamquam si ipsūmet illas Christo Domino pānderet; bonum IESVM per eas ingredi, sæpius conspexit.

Quæ hæctenus de Intentionis puritate differuimus, ea non tantūm de actionibus exterioribus accipienda sunt, verūm etiam de interioribus, adeoque minimã cogitatione affectūque interno: ita ut nihil meditemur, quod ad DEI obsequium, ipsiusque amorem non pertineat; neque lætitiā ullam, quæ non tota in DEO sit, & propter DEVM, in cor nostrum admittamus.

M. 2. lloq. ab hinc CAE